

til den 162 pCt.s Forhøjelse, idet jeg mener, at Prisforhøjelsen faktisk for os alle sammen er meget over de 162 pCt., kan de Herrer Arbejdsgivere være overbeviste om, at de vil komme til at mærke en Forhøjelse af Rugbrødsprisen nogle Gange, og de vil komme til at mærke den paa meget ondartet Maade, som jeg, der selv er Arbejdsgiver, ikke ønsker at være Genstand for, fordi det forekommer mig, at dette Samfund har Raad til at holde det nødtørftigste Ernæringsprodukt, Brødet, nede i en rimelig Pris — ved fælles Anstrengelser kan det udmærket godt gøres —, saaledes at man ikke ved Forhøjelsen af Brødprisen sætter det Liv i en ondartet social Agitation, som man just paa dette Punkt vil være i Stand til at sætte i Scene.

Jeg har den Mening, at der er tre Omraader, hvor et Samfund nødvendigvis i abnorme Tider maa tage Hensyn til dem, der har det ilde. Der er for det første Brødprisen. Jeg regner i første Linie med Rugbrødet, idet jeg betragter Franskbrød som Luksus; det kan være en nødvendig Spise for dem, der er syge og skal have det, og dem kan man passende assistere. Men jeg regner Franskbrød for Luksus og Rugbrød for en Nødvendighedsartikel, som det er Samfundets Pligt at holde nede i Pris saa meget som muligt. Dernæst er der Bolig, Lys og Brændsel og Klæder. Hvis et Samfund paa disse Omraader ikke sørger for at føre en Politik, der skaffer Menigmand alt dette paa rimelige Vilkaar, vil dette Samfund udsætte sig for en Uro, der vil afsætte sig i meget betydelige Tab og ofte resultere i meget stærke Lønkrav, der gaar ud over, hvad de paagældende Forhøjelser reelt betyder. Endelig vil jeg sige, at hvis et Samfund paa disse Omraader ikke er i Stand til at værne sig, og de Folk, der har det vel i et Samfund, ikke med Glæde bidrager deres til paa disse Omraader at skaffe rimelige Kaar for den store Almenehed, forekommer det mig ikke, at dette Samfund viser sig som levedygtigt. Et Samfunds Levedygtighed kan ikke alene bestaa i, at de, der har det nogenlunde godt, fortsætter med at have det godt, men et Samfunds Levedygtighed maa ogsaa vise sig i, at man drager Omsorg for at skaffe taalelige og rimelige Kaar netop for dem, der har det daarligt. Der peger man fra vissé Sider paa Dividendematadoren og fra andre Sider baade paa ham og Landmandsforeningsagrarerne, og man siger, de har det jo godt, og det er dem, man i nogen Maade skal ramme ogsaa gennem en Lovgivning

som denne, thi de øvrige Dele af Folket har det ilde. Dér vil jeg da gerne sige til det ærede Medlem Hr. Hauge, at jeg er ganske enig med ham i, naar han ikke har nogen Sympati for dem, der føler sig som Dividendematador, det har jeg heller ikke. Og en Mand som Landmandsforeningsagraren har jeg heller ingen Sympati for. Jeg tror nu for Resten, at man ikke skal være saa højtidelig overfor dem, de harsaamænd ingen Verdens Ting at sige her i Landet, naar det kommer til Stykket. Det store Flertal af Jordbrugets Mænd er maadeholdne Folk. Hver Gang, der har været Tale om de Love, vi har haft i Krigens Tid, har dog faktisk Jordbrugets Mænd stemt for dem, og nu møder en af Landbostandens kyndigste Mænd som Landbrugsminister med et Forslag som det her foreliggende.

Men der findes ogsaa en tredje Type, der har bidraget til at skabe denne Gridskhed indenfor de forskellige Samfundsklasser, som jeg har søgt at tage Afstand fra, og det er Mureren. Ikke den Murer, Hr. Borgbjerg i sin Tid tog sig af, fordi han ikke kunde blive gift, men det er Begrebet Mureren, saaledes som vi kender ham sideordnet med de andre. Det er ogsaa en gridsk Type, og hvis en vis Overklasse ikke er streng i Retning af at stille Krav til sig selv med Hensyn til Arbejde, hvad jeg ikke tror vedkommer Overklassen ganske særlig — gennemsnitlig arbejder de paagældende lige saa meget som andre —, vil jeg sige, at det gælder ogsaa i høj Grad Typen Mureren, at han ikke er saa forfærdelig ivrig efter at anspænde sine Kræfter i Arbejdet. Han har ogsaa været gridsk i Retning af at forlange Avance. Saaledes har vi alle vore økonomiske Bolsjeviker. Hr. Hauge har sine, som vi andre har vore. Og naar vi nu ved Behandlingen af et Lovforslag som dette gennemgaar alle disse Gridskhedsfænomener, vil jeg gerne sige til det ærede Medlem, at han maa ikke glemme Mureren. Han maa tage ham med i Billedet, naar vi tager Afstand fra alle de tre Kategorier og hævder det Standpunkt, at vi skal drage Omsorg for gennem en Lovgivning som denne at skabe gode Kaar for dem i Samfundet, der vil bestille noget, men ikke har Raad til at betale meget, fordi det er dyrt at leve.

Det forekommer mig, at man her er inde paa en Lovgivning paa dette Omraade, som Samfundet kan være bekendt. Og saa vidt jeg har kunnet forstaa det Lovforslag, den højtærede Minister her har fremsat, er det just et saadant Forslag, Samfundet kan være bekendt. Det er et Forslag, som betinger